

NACIONALINĖ MOKYKLŲ VERTINIMO AGENTŪRA

VILNIAUS ŽEMYNOS PROGIMNAZIJOS IŠORINIO VERTINIMO TRUMPOJI ATASKAITA

Vizito laikas – 2017 m. rugsėjo 25–29 d.

Vizito tikslas – mokyklos veiklos kokybės išorinis vertinimas.

Išorės vertintojų komanda:

Vadovaujantysis išorės vertintojas – Algirdas Kęstutis Rimkus, vertintojai – Asta Gasiūnienė, Rima Kazlauskienė, Rasa Lazauskienė, Renata Liagienė, Steponas Mažrimas, Vilma Orlovienė, Rimanta Pagirienė.

Išorės vertintojai stebėjo 149 pamokas, penkis neformaliojo švietimo užsiėmimus, dvi specialiosios pedagogės pratybas, keturias klases valandėles (iš viso stebėta 160 veiklų). Vizito metu išorės vertintojai kalbėjosi su Progimnazijos, Metodinės, Mokinių tarybų nariais, klasių tėvų atstovais, įsivertinimo grupės, Vaiko gerovės komisijos nariais, socialiniais partneriais, progimnazijos darbuotojais, mokiniais. Analizuoti mokyklos veiklos, mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo dokumentai.

Išorinio vertinimo metu sirgo pradinė klasių mokytoja N. Kozičienė, lietuvių kalbos mokytoja V. Skiauterienė, prancūzų kalbos mokytoja R. Sutkienė, istorijos mokytoja K. Uršulienė, geografijos mokytoja V. Langienė.

Vilniaus Žemynos progimnazija vaikų ugdymo veiklą vykde neturėdama leidimo – higienos paso. Vertintojų vizito metu UAB „Irdaiva“ vykde progimnazijos pastato kapitalinį remontą (lauko sienų šiltinimą bei langų keitimą). Mokytojų pamokų stebėjimo planas buvo koreguojamas derinant su kapitalinio remonto grafiku.

Vertintojai nuoširdžiai dėkoja progimnazijos direktorei Eugenijai Surmilavičienei bei visiems bendruomenės nariams už bendradarbiavimą ir svetingumą bei Vilniaus savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto departamento Bendrojo ugdymo skyriaus vedėjai Dianai Petkūnienei už bendradarbiavimą progimnazijos veiklos kokybės išorinio vertinimo metu.

Išorės vertintojų komanda yra įsitikinusi, kad išorinio vertinimo rekomendacijas progimnazijos bendruomenė gali įgyvendinti vykdydama kryptingą pedagogų kvalifikacijos tobulinimą.

I. MOKYKLOS KONTEKSTAS

Vilniaus Žemynos progimnazija – bendrojo lavinimo įstaiga, įgyvendinanti pagrindinio ugdymo programos pirmąją dalį ir pradinio ugdymo programą. Teisinė forma – biudžetinė įstaiga. Mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija – Vilniaus miesto savivaldybės taryba. Progimnazija įsikūrusi Vilniaus miesto Pašilaičių seniūnijoje. Daugumos šių mokyklą lankančių mokinių šeimų socialinė-ekonominė padėtis yra gera. Išorinio vertinimo metu mokykloje buvo 44 klasių komplektai, mokėsi 1 160 mokinių (2015–2017 metais mokinių skaičius progimnazijoje padidėjo 6,3 proc.), 0,9 proc. mokinių skirtas nemokamas maitinimas.

Veiksminga progimnazijos tinklaveika, geras mokinių pasiekimų rezultatyvumas, tinkamos edukacinės išvykos, neformaliojo švietimo bei renginių įvairovė, paveikūs mokinių santykiai ir savijauta kuria progimnazijos charakterį, stiprina konkurencingumą, daro pozityvų ugdomąjį poveikį.

II. STIPRIEJI PROGIMNAZIJOS VEIKLOS ASPEKTAI

1. Mokinio socialumo ugdymas (1.1.1. – 3 lygis). Daugumos progimnazijos mokinių socialumas atsiskleidžia bendraujant ir bendradarbiaujant projektinėse ir kitose edukacinėse veiklose, skiepijančiose meilę gimtajam kraštui, pagarbą knygai, gimtajam žodžiui. Mokiniam sudarytos galimybės pasirinkti jų pomėgius atitinkančias, skatinančias sveiką ir aktyvų gyvenimo būdą, ugdančias meninius, kūrybinius gebėjimus neformaliojo švietimo veiklas. Neformaliojo švietimo būrelius progimnazijoje lanko daugiau nei pusė mokinių. Aktyvi progimnazijos projektinė veikla svarbi ne tik mokinių socialumo ugdymui, bet ir daro įtaką jų tolesnio gyvenimo planavimui. Dalyvavimas projektuose padeda mokiniams suvokti savo gabumus ir polinkius, suprasti mokymosi vertę, kurti asmeninio gyvenimo scenarijus.

2. Mokinio pasiekimų rezultatyvumas (1.2.2. – 3 lygis). Iš mokyklos pateiktos informacijos apie 2016–2017 m. m. II pusmečio 1–4 klasių mokinių mokymosi rezultatus matyti, kad 36,4 proc. (149 mokiniai iš 409) mokosi aukštesnioju lygiu, pradinėse klasėse nėra nepatenkinamai besimokančių mokinių. 5–8 klasėse aukštesniojo lygio pasiekimais baigė 24,0 proc. (173 mokiniai iš 722) mokinių, o patenkinamo lygio nepasiekė tik 0,96 proc. (7 mokiniai) mokinių. 2016–2017 m. m. 1–4 klasių mokinių pažangumas yra 100 proc., o 5–8 klasių – 98,2 proc. 4, 6, 8 klasių mokinių standartizuotų testų rezultatai yra labai geri, nes visose pasiekimų srityse mokyklos mokinių pasiekimai pagal pasiekimų lygius yra aukštesni už šalies vidurkį. Dauguma mokinių bei mokinių tėvų yra patenkinti progimnazijos indėliu ugdant asmenybes – tikslais, ugdymo būdais, rezultatais.

3. Mokymosi konstruktyvumas (2.3.1. – 2 lygis, nurodytas aspektas – 3 lygis). Mokymasis labai gerai ir gerai įvertintas 57 proc. stebėtų pamokų. Šiose pamokose mokiniai buvo skatinami sieti išmokus dalykus ir asmenines patirtis su nežinomais dalykais kuriant prasmingus ryšius. Stebėtose pamokose dažnai grįžta prie jau išmoktų dalykų, mokyta suvokti, patikrinti savo supratimą, todėl mokymosi konstruktyvumas išskirtas kaip stiprusis progimnazijos veiklos aspektas. Vertinimo savaitę geriausiai remtis mokinių mokymosi patirtimis progimnazijos mokytojams sekėsi dirbant su 3 klasių mokiniais.

4. Pagalba mokiniui (2.1.3. – 2 lygis, nurodytas aspektas – 3 lygis). Mokyklos administracija, mokytojai, pagalbos mokiniui specialistai, žinodami mokinių poreikius ir į juos atsižvelgdami, organizuoja reikiamą pagalbą. Bendrosios rūpinimosi mokiniais politikos nuostatų įgyvendinimą koordinuoja Vaiko gerovės komisija. Vaiko gerovės komisija inicijuoja susitarimus dėl tinkamo mokinių elgesio, asmeninės atsakomybės bei tarpusavio paramos, padeda spręsti elgesio ir mokymosi problemas. Pastaruoju metu daug dėmesio skiriama prevenciniam darbui, mokinių saugumo užtikrinimui. Mokykloje atliekami 1 ir 5 kl. bei naujai atvykusių mokinių adaptacijos, mikroklimate tyrimai. Pagalbos mokiniui klausimais mokykla tinkamai bendradarbiauja su Vilniaus pedagogine psichologine tarnyba, Visuomenės sveikatos biuru, Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centru, Lietuvos medicinos sąjunga, Šeškinės poliklinika.

5. Santykiai ir mokinių savijauta (2.3.2. – 3 lygis). Beveik visose (94 proc.) vertinimo metu stebėtose pamokose vyravo mokymuisi palankus mikroklimate, darbinga atmosfera. Šiose pamokose mokinių tarpusavio bei mokinių ir mokytojų santykiai grįsti pagarba, pasitikėjimu, nuoširdžiu bendravimu. Pokalbyje su vertintojais mokiniai tvirtino mokykloje esant saugūs. Taip teigė ir susitikimuose su vertintojais kalbėję tėvai. Susidūrus su patyčiomis, problemos sprendžiamos labai greitai: mokiniai drąsiai apie tai praneša klasės auklėtojui, socialinei

pedagogei. Nacionalinės mokyklų vertinimo agentūros tėvų, globėjų, mokinių apklausos duomenimis, 91 proc. mokinių sutinka, kad mokiniai tarpusavyje sutaria gerai, 80 proc. mokinių pritaria teiginiui, kad mokiniai su mokytojais elgiasi draugiškai ir pagarbiai.

6. Edukacinės išvykos (3.2.1. – 3 lygis). Edukacinių išvykų organizavimas apima įvairius organizacijos lygmenis: pradedant mokinių bei tėvų pasiūlymais, jų organizavimo ypatumų svarstymu Metodinėje taryboje, šių veiklų veiksmingumo tyrimu, rekomendacijų kitoms išvykoms rengimu ir baigiant klasių auklėtojų mokyklos vadovams teikiamomis ataskaitomis apie išvykų veiksmingumą. Kiekvienas mokinys į dvi edukacines keliones vyksta nemokamai – finansuoja mokykla, kitos trys išvykos yra mokamos, todėl ieškoma rėmėjų, tariamasi su tėvų darbovietėmis ar kitomis įstaigomis, kurios mokinius priimtų nemokamai. Edukacinių išvykų medžiaga yra kaupiama edukacijų banke.

7. Neformalusis švietimas ir renginių įvairovė (2.3.2. – 3 lygis, nurodytas aspektas – 4 lygis). NMVA tėvų (globėjų, rūpintojų) apklausos duomenimis, 91 proc. tėvų sutinka, kad – „Greta įprastinių pamokų mokykloje organizuojama ir kitokia veikla (būreliai, šventės, meno renginiai, projektinės savaitės ir pan.)“. Neformaliojo švietimo būrelius mokykloje lanko 53 proc. mokinių, už mokyklos ribų – 72 proc. Progimnazijos patalpose vyksta Vilniaus Krepšinio mokyklos treniruotės, VšĮ „Robotikos akademija“ užsiėmimai. Projektinė veikla yra vienas iš mokyklos prioritetų, todėl stengiamasi kuo daugiau mokinių įtraukti į įvairias projektines veiklas. Įgyvendinamų projektų metu mokiniai turi galimybių mokytis tyinėdami ne mokykloje, įgyvendinti programas, akcijas, projektus, dalyvauti edukacinėse programose, konkursuose, išvykuose, varžybose bendradarbiauti su socialiniais partneriais.

8. Bendradarbiavimas su tėvais (4.2.2. – 3 lygis). Mokykla su tėvais palaiko glaudžius ryšius, taiko lanksčius bendradarbiavimo ir pagalbos būdus: klasių tėvų susirinkimus, individualius pokalbius, pokalbius telefonu, du kartus per metus (gruodžio ir balandžio mėn.) organizuoja konsultacijas tėvams vakarais ir pan. Progimnazijoje įdiegtas elektroninis dienynas TAMO sudaro sąlygas mokytojams ir tėvams palaikyti ryšį, keistis informacija, stebėti mokinių pažangą. Mokytojų ir mokyklos administracijos tvirtinimu, tėvai visada yra laukiami mokykloje, o mokytojai visada pasiruošę suteikti jiems rūpinimą informaciją. Mokyklos interneto svetainėje taip pat teikiama tėvams aktuali informacija – pamokų, atostogų, konsultacijų, neformaliojo švietimo užsiėmimų laikas, skelbiami numatomi renginiai, dalykų mokytojų pavardės. Skyrelyje „Tėvams“ yra švietėjiškos informacijos apie tabako, narkotinių medžiagų žalą, prevenciją – straipsnis „Vaikai seka tėvų pavyzdžiu“.

9. Savivaldos institucijų sprendimų pagrįstumas ir veiksmingumas (4.1.3. – 3 lygis). Mokykloje sukurta sprendimų priėmimo sistema, o mokinių ir tėvų savivaldos institucijų sprendimai pakankami kryptingai keičia mokyklos gyvenimą. Dauguma savivaldos institucijų siūlymų strateginiais ir kasdienės veiklos gerinimo aspektais yra argumentuoti. Progimnazijos taryba aktyviai prisidėjo prie sprendimo pradėti progimnazijos renovaciją, keletą metų ieškojo finansavimo šaltinių renovacijai, taip pat aktyviai diskutavo dėl mokyklinių uniformų įvedimo galimybių. Tarybos nariai inicijavo konsultacijų mokiniams, kurie lanko daug neformaliojo švietimo užsiėmimų ir nespėja paruošti pamokų namuose, atsiradimą. Pokalbyje su Mokinių taryba paaiškėjo, kad į ją mokiniai susiburia savanoriškai, šiuo metu Mokinių taryboje yra apie 70 įvairių klasių mokinių. Iš pokalbių su mokiniais paaiškėjo, kad jiems suteikiama galimybių įgyvendinti savo sumanymus.

10. Progimnazijos tinklaveika (4.2.3. – 4 lygis). 2017–2018 m. m. veiklos plane

numatyta „kurti atvirą mokyklą, aktyviai bendradarbiaujančią su vietos bendruomene, socialiniais partneriais“. Apie plačius ryšius su vietos bendruomene, ugdymo institucijomis, įvairiomis organizacijomis byloja mokyklos tinklalapyje paskelbtas 29 socialinių partnerių sąrašas. Apie progimnazijos atvirumą pasauliui byloja aktyvus dalyvavimas tarptautiniuose projektuose *eTwinning*, „Darni mokykla“, *GLOBE*, *UNESCO ASPnet*, kuriuose dalyvaudami bendruomenės nariai mezga naujus socialinius ryšius ne tik šalyje, bet ir pasaulyje.

Tarptautinėje programoje *GLOBE* šiuo metu dalyvauja 26 324 mokyklos iš 112 pasaulio šalių. Progimnazija, kurios mokiniai nuo 2014 m. vykdo atmosferos, o nuo 2016 m. – fitofenologinius stebėjimus, turi susikūrusi savo profilį *GLOBE* sistemoje, o pagal stebėjimų kiekį ir duomenų išsiuntimą į *GLOBE* yra Lietuvos mokyklų dešimtuoke. Nuo 2015 m. progimnazija yra viena iš 1 000 projekte *Raspberry Pi* dalyvaujančių pasaulio mokyklų, o 2016 m. laimėjo projekto *PhenoloGIT*, kurio partneriai Jungtinė karalystė, Ispanija ir Danija, atrankos konkursą. *UNESCO ASPnet* tinklas vienija daugiau nei 8 000 mokyklų iš 175 pasaulio valstybių. Kryptingi ryšiai su socialiniais partneriais, dalyvavimas tarptautiniuose projektuose padeda progimnazijai kompleksiskai siekti strateginių tikslų – tobulinti mokinių ne tik akademinis, bet ir socialinius gebėjimus sveikoje aplinkoje.

III. TOBULINTINI PROGIMNAZIJOS VEIKLOS ASPEKTAI

1. Pamokos planavimas (2.1.2. –2 lygis). Daugumoje (72,5 proc.) stebėtų pamokų mokinių pažanga ir pasiekimai buvo patenkinami. 99 veiklose (63,5 proc.) išorės vertintojai fiksavo tradicinį ugdymą, 46 veiklose (29,4 proc.) bandyta dirbti šiuolaikiškai, o 11 veiklų (7,1 proc.) organizuotas šiuolaikinis ugdymas(is). Progimnazijoje stebėtų pamokų vertinimo duomenų koreliacija atskleidžia stiprius kiekvieno mokinio pažangos ir pasiekimų ryšius su vertinimu ugdant (koreliacijos indeksas – 0,73) ir vadovavimu kiekvieno mokinio ugdymuisi (koreliacijos indeksas – 0,66). Jei pamokoje mokiniai aiškintūsi užduočių atlikimo kokybę, analizuotų klaidas, numatytų, kaip jų išvengti ateityje, ko dar reikėtų pasimokyti, kur ir kaip gautas žinias ir įgytus gebėjimus galėtų pritaikyti, lygintų pasiektus rezultatus su išsikeltu mokymosi uždaviniu, stiprėtų jų mokymosi motyvacija, būtų tikslingiau ugdoma mokėjimo mokytis kompetencija, padaryta pažanga atrodytų prasminga ir teiktų džiaugsmo.

2. Vertinimas ugdant (2.4. – 2 lygis). Daugumoje (apie 70 proc.) stebėtų pamokų mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimas buvo nesistemiškas, trūko vertinimo būdų ir formų įvairovės, stokota vertinimo sprendimų pagrįstumo, rezultatų analizės ir aptarimo su mokiniais bei tikslingo vertinimo metu surinktos informacijos naudojimo tolimesnės veiklos planavimui. Mokinių įsivertinimas stebėtas apie 22 proc. pamokų ir tik 14-oje (9,4 proc.) pamokų fiksuotas kaip stiprusis pamokos aspektas. Tikėtina, kad mokiniai geriau suprastų savo poreikius ir mokymosi procesą, gebėtų pasirinkti sau tinkamiausius mokymosi būdus, prisiimtų daugiau atsakomybės už mokymąsi, stiprėtų jų motyvacija, jeigu mokytojai, planuodami pamokas, formuluotų konkrečius, į išmokimo rezultata orientuotus pamokos uždavinius, numatytų aiškius vertinimo kriterijus, juos aptartų su mokiniais, teiktų pažangą skatinantį grįžtamąjį ryšį, taikytų įvairias vertinimo strategijas bei skirtų laiko pamokos aptarimui ir kiekvieno mokinio mokymosi sėkmės vertinimui.

3. Mokinio pasiekimų ir pažangos pastovumas (1.2.1. – 2 lygis). Mokyklos įsivertinimo IQES online klausimyne nurodyta, kad progimnazija yra padariusi pažangą tobulindama mokymo mokytis kompetencijos ugdymą, t. y. mokėjimo mokytis kompetenciją mokiniai ugdo savivaldžiai: nusimato mokymosi lūkesčius, renkasi mokymosi turinį, tempą, konstruktyviai sprendžia kylančias mokymosi problemas. Iš 160 stebėtų veiklų 99

veiklose (63,5 proc.) išorės vertintojai fiksavo tradicinį (grįstą poveikiu) ugdymą. Tradicinės pamokos, orientuotos į žinių perdavimą, neskatino pačių mokinių veiklos, nestiprino jų atsakomybės už savo pažangą. Jei pamokoje mokiniai aiškintūsi užduočių atlikimo kokybę, analizuotų klaidas, numatytų, kaip jų išvengti ateityje, ko dar reikėtų pasimokyti, kur ir kaip gautas žinias ir įgytus gebėjimus galėtų pritaikyti, lygintų pasiektus rezultatus su išsikeltu mokymosi uždaviniu, stiprėtų jų mokymosi motyvacija, būtų tikslingiau ugdoma mokėjimo mokytis kompetencija.

4. Įrangos ir priemonių šiuolaikiškumas (3.1.1. – 2 lygis). Dalis progimnazijos mokomųjų patalpų (pradinės klasių patalpos, anglų, prancūzų kalbų, informacinių technologijų, chemijos, technologijų, muzikos kabinetai) pakankamai aprūpintos šiuolaikinėmis mokymosi priemonėmis, tačiau daugumoje kitų kabinetų ar klasių nėra kompiuterių. Mokymosi priemonių įvairovę ir šiuolaikiškumą kaip stiprųjį veiklos aspektą vertintojai akcentavo mokytojams tik dalyje (15 proc.) stebėtų pamokų ir veiklų. Šiuolaikinių mokymo(si) priemonių stoką nurodė kalbinti mokiniai, mokytojai, administracija. Vienas iš progimnazijos 2017–2018 m. m. strateginių uždavinių – „Kurti modernią materialinę bazę, būtiną efektyviam ugdymo proceso organizavimui“. Išorės vertintojai rekomenduoja mokyklos bendruomenei įvertinti turimos įrangos ir ugdymo(si) priemonių naudingumą ir atitikimą šiuolaikiniams ugdymo reikalavimams, nustatyti įrangos ir priemonių atnaujinimo poreikį, skirti lėšų joms įsigyti.

5. Įsivertinimas ir duomenų panaudojimas mokyklos kaitai (4.1.1. – 2 lygis). Progimnazija nuo 2017–2018 m. m. įsivertinimą vykdo remdamasi Mokyklos, įgyvendinančios bendrojo ugdymo programas, veiklos kokybės įsivertinimo metodika (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. kovo 29 d. d. įsakymas Nr. V-267). Įsivertinimo grupės veikla nesisteninga. Progimnazijos bendruomenė strateginiame plane yra numačiusi tobulinti tris pagrindines kryptis: tobulinti mokinių pasiekimų ir pažangos į(si)vertinimo sistemą; skatinti mokytojų ir kitų progimnazijos specialistų profesinį tobulėjimą; tobulinti tėvų informavimą ir švietimą, bendradarbiavimo būdus ir formas. Mokykla naudoja IQES online sistema ir įsivertinimą laiko svarbiausia veiklos tobulinimo prielaida. Sustiprinusi įsivertinimo grupės veiklą ir tinkamai atlikusi įsivertinimą, progimnazija, tikėtina, galėtų priimti objektyvius, duomenimis pagrįstus sprendimus dėl savo veiklos kokybės tobulinimo.